

“จิตใจละเมิด” พฤติการณ์ไปในทางทุจริต ... ต้องรับผิดชอบจำนวน !?

โดย นายปกครอง

“เงินหลวง ตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้... ผู้ใดทำให้รัฐเสียหาย ผู้นั้นก็ต้องรับผิดชอบ !”

เป็นที่ทราบกันดีว่า ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีหน้าที่ต้องยึดถือและปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องเงิน ๆ ทอง ๆ ที่ต้องระมัดระวัง รอบคอบ ไม่ประมาท เพราะหากพลาดพลั้งหรือจงใจทำให้ราชการเสียหาย ก็อาจต้องรับผิดชอบได้ทั้งทางวินัย ทางแพ่ง (ละเมิด) และทางอาญาด้วย หากเข้าองค์ประกอบความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

ในส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดนั้น หากผลการสอบสวนข้อเท็จจริงออกมาว่าเจ้าหน้าที่จงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ก็จะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานตามส่วนความรับผิดชอบของตน แต่หากเป็นกรณีทุจริตอันถือเป็นการกระทำโดยจงใจนั้น ผู้กระทำการทุจริตจะต้องรับผิดชอบจำนวนก่อนเป็นลำดับแรก

กล่าวมาถึงตรงนี้... นายปกครองก็มีคดีพิพาทเกี่ยวกับเรื่องเงิน ๆ ทอง ๆ ที่เป็นของหลวง มาพูดคุยกัน โดยเป็นเรื่องของเสมียนตราอำเภอซึ่งจัดทำเอกสารในการเบิก – จ่ายเงินค่าตอบแทนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ไม่ตรงกับความเป็นจริง ทั้งในส่วนของ การเบิก – จ่ายเงินหมู่บ้านที่ได้รับการจัดตั้งจัดทำเอกสารซ้ำหมู่บ้าน จัดทำเอกสารเกินวันที่ที่ได้รับแต่งตั้ง และเบิกจ่ายเงินให้แก่บุคคลผู้ไม่มีสิทธิมาเป็นข้อเดือนใจให้แก่ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเงินครับ

เรื่องราวของคดีมีอยู่ว่า ... อธิบดีกรมการปกครองได้มีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินจำนวนกว่าห้าแสนบาท เนื่องมาจากเมื่อครั้งผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ๕ ในฐานะเสมียนตราอำเภอ ณ อำเภอแห่งหนึ่ง ซึ่งมีหน้าที่จัดทำและลงลายมือชื่อในเอกสารการเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนตำแหน่ง และเงินอื่น ๆ ให้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฯ โดยเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้จัดทำเอกสารดังกล่าวอันเป็นที่จริง มีการเพิ่มเติมและลงลายมือชื่อของบุคคลที่ไม่มีตัวตนอยู่จริงในเอกสารประกอบการเบิกจ่าย เพื่อขอเบิกจ่ายเงินส่วนเกินและนำเงินไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งถือเป็นการกระทำโดยอาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่แสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นการจงใจกระทำละเมิด อันเป็นเหตุให้กรมการปกครองได้รับความเสียหาย

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งของอธิบดีฯ ที่เรียกให้ตนชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดมีพฤติการณ์ไม่เป็นกลาง เข้าข้างผู้กล่าวหา ซึ่งมีความขัดแย้งกับตน วิธีการและแนวทางการสอบสวนไม่ถูกต้องเหมาะสม พยานบุคคลขาดความน่าเชื่อถือไม่เป็นกลาง พยานเอกสารไม่ถูกต้อง เพราะมีการจัดทำเพิ่มเติมภายหลัง ความเสียหายมีจำนวนมากกว่าความเป็นจริง หากคนได้ร่วมตรวจสอบเชื่อว่าความผิดพลาดไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท และหากมีการจ่ายเงินเกินสิทธิ ก็จะต้องเรียกเงินส่งคืนคลังทันที ซึ่งบางรายการถูกเรียกเงินและส่งคืนคลังแล้ว บางรายการเป็นการพิมพ์ผิดไม่เกิดความเสียหายแท้จริง บางรายการกำลังดำเนินการเรียกเงินคืน โดยตนถูกกดดันแก้งจากผู้บังคับบัญชา

ทำให้ต้องรับผิดชอบอย่างไม่เป็นธรรม จึงได้ยื่นฟ้องอธิบดีฯ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ต่อศาลปกครอง เพื่อขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอนคำสั่งให้ชดใช้เงินดังกล่าว

คดีมีประเด็นปัญหาว่า ... คำสั่งของอธิบดีฯ ที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการ จำนวนกว่าห้าแสนบาทชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดได้ดำเนินการสอบสวนไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยได้สอบสวนผู้ฟ้องคดีและพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดจำนวนหลายราย และมีการตรวจสอบพยานเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งเมื่อได้รายงานผลการสอบสวนให้อธิบดีฯ พิจารณาแล้ว อธิบดีฯ ได้สั่งการให้มีการสอบสวนเพิ่มเติมอีก ๒ ครั้ง โดยได้มีการสอบสวนพยานเพิ่มเติมอีก อันเป็นการสอบสวนพยานบุคคลครบถ้วนรอบด้านแล้ว

ประกอบกับในกรณีนี้มีผู้ต้องรับผิดชอบหลายคน โดยอธิบดีฯ ได้สั่งให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอรวมทั้งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ซึ่งเป็นข้าราชการระดับสูง ในฐานะผู้บังคับบัญชาในขณะเกิดเหตุตามข้อพิพาทรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในกรณีนี้ด้วย และไม่ปรากฏว่าคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงฯ ได้กระทำการสอบสวนไปโดยขาดความเป็นกลางแต่ประการใด จึงเชื่อตามรายงานผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงฯ ได้ว่า การดำเนินการเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของทางราชการ ผู้ฟ้องคดีได้จัดทำเอกสารอันเป็นเท็จและลงลายมือชื่อปลอมในเอกสารการรับเงิน พฤติการณ์จึงเป็นการกระทำโดยอาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่แสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย จึงถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยจงใจก่อให้เกิดความเสียหายแก่กรมการปกครอง อันเป็นการกระทำละเมิดต่อกรมการปกครองตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มีประเด็นปัญหาที่ต้องพิจารณาต่อไปว่า ... ผู้ฟ้องคดีจะต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ทางราชการเป็นจำนวนเท่าใด ?

ประเด็นนี้ ศาลท่านเห็นว่า การกำหนดจำนวนค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์ ซึ่งในกรณีตามข้อพิพาทปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการพลเรือน ปฏิบัติราชการในตำแหน่งเสมียนตราอำเภอ มีหน้าที่ในการจัดทำบัญชีถือจ่ายเงินงบประมาณและเอกสารการรับ – จ่ายเงินเพื่อเบิกจ่ายเป็นค่าตอบแทนตำแหน่งและเงินอื่น ๆ ให้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฯ โดยต้องปฏิบัติให้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายและด้วยความสุจริต แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้จัดทำบัญชีถือจ่ายการเบิกเงินงบประมาณให้ครบถ้วนตรงตามความเป็นจริงและเป็นปัจจุบัน และทำการปลอมแปลงเอกสาร ปลอมลายมือชื่อผู้เบิกเงิน – รับเงิน โดยผู้ฟ้องคดีได้เบิกเงินงบประมาณตามหลักฐานดังกล่าวเกินจำนวนที่เป็นจริงแล้วนำไปใช้เป็นประโยชน์ต่อตนเองหรือผู้อื่น อันเป็นการกระทำทุจริต โดยอาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่แสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นพฤติการณ์ที่ร้ายแรง ควรจะต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวเต็มจำนวนตามมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕

ดังนั้น คำสั่งของอธิบดีฯ ที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ทางราชการ จำนวนกว่าห้าแสนบาท จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาเป็นตามศาลปกครองชั้นต้นที่ยกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๒๐๓/๒๕๖๕)

จากคดีดังกล่าวสรุปได้ว่า ... เสมียนตราอำเภอซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการเบิกจ่ายเงิน ค่าตอบแทนตำแหน่ง และเงินอื่น ๆ ให้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ ต้องจัดทำบัญชีถือจ่ายการเบิกเงินงบประมาณให้ครบถ้วนตรงตามความเป็นจริงและเป็นปัจจุบัน ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย และด้วยความสุจริต

ทั้งนี้ หากข้อเท็จจริงฟังได้ว่า เจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีพฤติการณ์อาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่ แสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ ซึ่งถือเป็นการกระทำโดยจงใจ ให้นายงานของรัฐได้รับความเสียหาย หน่วยงานของรัฐยอมมีอำนาจตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ในการออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ ซึ่งในกรณีเช่นนี้ศาลเห็นว่า เป็นพฤติการณ์ที่ร้ายแรง ด้วยเหตุนี้จึงฟังต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เต็มจำนวนความเสียหายที่หน่วยงานของรัฐได้รับ ... นั่นเองครับ !

(สามารถศึกษาความรู้ที่น่าสนใจเกี่ยวกับคดีปกครองได้ที่ “ศูนย์การเรียนรู้ศาลปกครองออนไลน์”)

<https://aclib.admncourt.go.th/>
